

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

МАТЕРІАЛИ
науково-практичного семінару
«ЗАПОБІГАННЯ НАДЗВИЧАЙНИМ СИТУАЦІЯМ
І ЇХ ЛІКВІДАЦІЯ»

7 лютого 2018 р.
Харків

Запобігання надзвичайним ситуаціям і їх ліквідація.
Матеріали науково-практичного семінару. – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 07 лютого 2018. – 190 с.

У збірці розміщено матеріали науково-практичного семінару «Запобігання надзвичайним ситуаціям і їх ліквідація».

У збірці представлено наукові доповіді з наступних напрямів:

- наукові аспекти щодо запобігання виникненню та поширенню надзвичайних ситуацій; забезпечення діяльності сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

- організаційно-управлінські, інженерно-технічні, логістичні та інформаційно-методичні заходи щодо забезпечення діяльності сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Редакційна колегія:

кандидат технічних наук, доцент Толкунов І.О.,

Макаров Є.О.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та стилістику матеріалів, представлених у збірнику.

Відповідальний за випуск Толкунов І.О.

економіки, Міністерства екології і природних ресурсів від 27.03.2001р. № 73/82/64/122. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 15. – 27 квітня. – С. 261.

2. Запорожець О.І. Цивільний захист [підручник] / О.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та інш. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

УДК 614. 84

ЗБІЛЬШЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ ГРОМАДЯН, ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ, ВІДПОВІДАЛЬНИХ ЗА СТАН ПОЖЕЖНОЇ ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

*О.О. Островерх, начальник кафедри, к.пед.н., доцент, НУЦЗУ,
М.М. Удянський, начальник факультету, к.т.н., доцент, НУЦЗУ*

Конституція України визначає людину, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю, встановлюючи права громадян, які є нормами прямої дії. Створення умов для повної реалізації цих прав покладається на державу.

Відповідно до статей 51 та 55 Кодексу цивільного захисту України забезпечення техногенної та пожежної безпеки суб'єкта господарювання покладається на власників та керівників таких суб'єктів господарювання.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» одним із основних принципів державного нагляду (контролю) є пріоритетність безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування та розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами та цілями у сфері господарської діяльності.

Разом з цим, з року в рік стан додержання (виконання) вимог законодавства у сфері пожежної безпеки на об'єктах суб'єктів господарювання викликає серйозне занепокоєння.

Лише за 9 місяців 2017 року в Україні внаслідок ігнорування вимог пожежної безпеки виникла 71 тис. 516 пожеж, матеріальні втрати від яких склали 6 млрд 307 млн .956 тис. гривень. Унаслідок пожеж загинуло 1 тис. 222 людини та 1 тис. 118 людей отримали травми, з них 100 дітей. У порівнянні з аналогічним періодом 2016 року кількість пожеж збільшилась на 17,6 %.

З метою попередження та недопущення пожеж і мінімізації їх наслідків необхідним є здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Однак, у зв'язку з недостатнім на цей час розміром штрафних санкцій за порушення встановлених законодавством вимог у сфері пожежної безпеки та відсутністю адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері техногенної безпеки це завдання не вирішується у відповідних сферах життєдіяльності.

Так, максимальний штраф, накладений на правопорушника з числа посадових осіб, складає 170 гривень, що на сьогодні практично не впливає матеріально та виховну роль не відіграє. Керівникам підприємств простіше сплатити максимальний розмір штрафу, ніж докласти зусиль і виділити певні кошти на забезпечення належного рівня безпеки. Отже, встановлені санкції за

правопорушення у сфері пожежної безпеки на цей час є замалими та не здійснюють виховну функцію, передбачену статтею 23 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП).

Також у статтях 175, 188⁸ КУпАП не передбачено відповідальність фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність, часом, не забезпечуючи належний рівень безпеки людей.

Згідно з частиною першою статті 270 Кримінального кодексу України (далі – КК України) передбачено відповідальність, зокрема, у вигляді штрафу розміром від 850 до 2040 гривень за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, якщо воно спричинило виникнення пожежі, якою заподіяно шкоду здоров'ю людей або майнову шкоду у великому розмірі.

На сьогодні майнова шкода у великому розмірі становить від 240 тис. гривень. Отже, для кваліфікації цього злочину майнова шкода від пожежі має скласти більше 240 тис. гривень, а максимальний розмір штрафу за цей злочин – 2040 гривень, що не об'єктивно.

За останні вісім років депутатами Верховної Ради України неодноразово було запропоновано підвищити штрафи за порушення у сфері пожежної безпеки, але жоден із законопроектів не було ухвалено.

З метою реалізації вимог Конституції України, Кодексу цивільного захисту України та Стратегії реформування системи Державної служби з надзвичайних ситуацій, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 січня 2017 р. № 61-р, Державною службою України з надзвичайних ситуацій розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки» (далі – проект Закону).

Цей проект Закону та супровідні документи оприлюднено вперше на веб-сайті ДСНС України 22 серпня 2017 року.

Метою цього законопроекту є вдосконалення норм законодавства, яким регулюються відносини у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, шляхом встановлення відповідного умовам сьогодення розміру штрафу за порушення встановлених законодавством вимог техногенної, пожежної безпеки, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, діяльності аварійно-рятувальних служб та невиконання приписів, розпоряджень, інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства з питань техногенної та пожежної безпеки, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, діяльності аварійно-рятувальних служб уповноважених посадових осіб центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, його територіальних органів; визначення суб'єктом правопорушення – фізичних осіб-підприємців; усунення подвійної відповідальності за те саме правопорушення. Як результат, це повинно підвищити правосвідомість громадян, фізичних осіб-підприємців та посадових осіб, відповідальних за стан пожежної та техногенної безпеки підприємств, установ та організацій.

З цією метою проектом Закону пропонується внести зміни до статей 175, 183, 188⁸, 223, 255 КУпАП, виключити статтю 188¹⁶ КУпАП і внести зміни до статті 270 КК України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр).
2. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
6. <http://www.dsns.gov.ua/ua/Normoproektivalna-diyalnist.html>
7. <http://undicz.dsns.gov.ua/ua/STATISTIKA-POZHEZH.html>

УДК 519.81

ЩОДО ПІДХОДУ ДО МІНІМІЗАЦІЇ СУМАРНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВИТРАТ ЗА РАХУНОК НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

*О.О. Писклакова, доцент кафедри, к.т.н., доцент, НУЦЗУ,
І.Г. Карпунін, магістр, НУЦЗУ*

Однією з основних цілей будь-якого регіону є мінімізація сумарних соціально-економічних витрат за рахунок надзвичайної ситуації (НС). Ці витрати складаються з наступних компонентів:

1. Витрати на створення і підтримку в працездатному стані системи попередження, локалізації і ліквідації наслідків НС.
2. Витрати на попередження (профілактику) НС.
3. Соціально-економічні витрати, обумовлені виникненням і розвитком НС.
4. Витрати на локалізацію НС, тобто витрати на цілеспрямовані дії спрямовані на ліквідацію або обмеження розвитку джерела НС, зменшення соціально-економічного збитку.
5. Витрати на ліквідацію наслідків НС, тобто витрати на відновлення потерпілих об'єктів господарської діяльності і умов життєдіяльності населення.

Позначимо кожен з перерахованих компонентних витрат через $C_i, i = \overline{1,5}$. Тоді глобальну мету системи можна записати у вигляді

$$C_{\Sigma} = \sum_{i=1}^5 C_i \rightarrow \min. \quad (1)$$

<i>Островерх О.О., Удянський М.М.</i> Збільшення розміру штрафних санкцій як засіб підвищення рівня правосвідомості громадян, фізичних осіб-підприємців та посадових осіб, відповідальних за стан пожежної та техногенної безпеки підприємств, установ та організацій	52
<i>Писклакова О.О., Карпунін І.Г.</i> Щодо підходу до мінімізації сумарних соціально-економічних витрат за рахунок надзвичайних ситуацій	54
<i>Савченко А.В.</i> Моделирование теплозащитных свойств гелеобразующих систем при ликвидации пожаров в резервуарных парках хранения нефтепродуктов	56
<i>Сидоренко В.Л., Задунай О.С., Азаров І.С.</i> Аналіз існуючих методів оцінки ризику аварій на потенційно небезпечних об'єктах	59
<i>Соболь О.М., Макаров Є.О.</i> Автоматизація прогнозування кількості небезпечних подій за допомогою методів рухомого середнього	61
<i>Таймасов Ю.С., Кулик Я.С.</i> Моделирование теплового воздействия пожара в обваловании на резервуар с нефтепродуктом	63
<i>Толкунов І.О., Толкунова В.І., Шенелев І.В.</i> Міжнародний досвід підготовки фахівців та проведення гуманітарного розмінування територій, забруднених вибухонебезпечними предметами	64
<i>Харламова Ю.Є., Носаль Д.Г.</i> Системи моніторингу надзвичайних ситуацій: характеристика та основні поняття	67
<i>Харламова Ю.Є., Панченко В.В.</i> Система прогнозування надзвичайних ситуацій: характеристика та основні поняття	69
<i>Харламова Ю.Є., Ружин В.С.</i> Організація заходів у сфері цивільного захисту: нормативно-правовий аспект	70
<i>Хижняк В.В.</i> Обґрунтування структури підготовки авіаційних рятувальників до дій у надзвичайних ситуаціях за європейськими стандартами	72
<i>Хмиров І.М., Данілін О.М.</i> Професійна діяльність рятувальників в екстремальних умовах	74
<i>Цвиркун С.В.</i> Оценка индивидуального пожарного риска учебного корпуса ВУЗа	76
<i>Фесенко Г.В., Черепнев І.А.</i> Про можливість використання наземних роботизованих комплексів та безпілотних літальних апаратів під час ліквідації радіаційних аварій	78
<i>Черкашин О.В.</i> Вдосконалення системи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єктів господарювання	80
<i>Яценко О.А., Приходько Р.В.</i> Щодо міжнародного співробітництва у сфері запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій	82
Секція 2. «Організаційно-управлінські, інженерно-технічні, логістичні та інформаційно-методичні заходи щодо забезпечення діяльності сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій»	85
<i>Безуглов О.Є., Литовченко Д.Р.</i> Дослідження небезпечного простору діяльності рятувальника при виконанні висотно-верхолазних робіт	85
<i>Безуглов О.Є., Новак М.В.</i> Вдосконалення евакуації людей з висотних будівель при НС	87
<i>Биченко А.О., Нуязін В.М., Пустовіт М.О., Загороднюк В.С.</i> Розробка інженерно-технічних рішень щодо автоматизації розрахунків масштабів	88